

29. 8. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jednatelé jako kolektivní orgán

Dne 1.1.2014 nabyl účinnosti zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) (dále jen „ZOK“ nebo „zákon o korporacích“), který zcela nově umožňuje, aby jednatelé společnosti s ručením omezeným (dále jen „s.r.o.“) tvořili kolektivní orgán. Vzhledem k tomu, že zákon č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ObchZ“ nebo „obchodní zákoník“), který byl účinný do 31.12.2013, nic podobného neumožňoval, je cílem tohoto článku stručně shrnout rysy nové právní úpravy jednatelů jako kolektivního orgánu a upozornit na možné problémy při aplikaci nové právní úpravy, zejména co se týče odpovědnosti jednatelů za škodu.

FIALA, TEJKAL A PARTNEŘI S.R.O.
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Kolektivní orgán dle nového občanského zákoníku a zákona o korporacích

Obchodní zákoník problematiku jednatelů s.r.o. jako kolektivních orgánů výslovně nijak neupravoval, jménem společnosti jednal každý jednatel samostatně, pokud společenská smlouva nestanovila jinak. Nutno však upozornit na skutečnost, že v odborné literatuře nebyla úplná shoda, zda více jednatelů znamená skutečně více statutárních orgánů nebo tvoří kolektivní orgán.[1] Rovněž je nutné upozornit, že k rozhodnutí o obchodním vedení společnosti byl vyžadován dle § 134 ObchZ souhlas většiny jednatelů, pokud společenská smlouva nestanovila jinak.

Dle ustanovení § 44 odst. 5 ZOK je statutárním orgánem s.r.o. každý jednatel, ledaže společenská smlouva určí, že více jednatelů tvoří kolektivní orgán. Obdobně pak dle § 194 odst. 2 ZOK tvoří více jednatelů kolektivní orgán, pokud tak stanoví společenská smlouva, když dle ustanovení § 194 odst. 1 ZOK je statutárním orgánem s.r.o. jeden nebo více jednatelů. Ustanovení § 440 a § 444 ZOK upravující rozhodování představenstva, jmenování náhradních členů a volbu náhradníků se pro jednatele tvořící kolektivní orgán v souladu s § 194 odst. 2 ZOK použijí obdobně. Někteří autoři odborné literatury pak mluví o tzv. jednatelstvu.

Zákon o korporacích tedy umožňuje, pokud tak stanoví společenská smlouva s.r.o., aby měla s.r.o. více jednatelů, kteří však nebudou každý samostatným statutárním orgánem společnosti, ale kteří budou jediným kolektivním orgánem společnosti. Z dikce zákona o korporacích i z logiky věci pak vyplývá, že není možné, aby s.r.o. měla více jednatelů, přičemž někteří by tvořili kolektivní orgán a někteří by byli samostatným statutárním orgánem.

Rozhodování jednatelů jako kolektivního orgánu a jednání jednatelů za společnost

Dle § 156 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“ nebo „OZ“), pokud je orgán právnické osoby kolektivní, tak rozhoduje o záležitostech právnické osoby ve sboru, přičemž je schopen usnášet se za přítomnosti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů. Dle § 440 odst. 1 ZOK, v návaznosti na § 194 odst. 2 ZOK, kolektivní statutární orgán složený z jednatelů s.r.o. rozhoduje většinou hlasů přítomných členů, pokud společenská smlouva neurčí vyšší

počet, s tím, že každý jednatel má jeden hlas. Dle § 44 odst. 3 ZOK pak kolektivní orgán zvolí svého předsedu, jehož hlas je rozhodující v případě rovnosti hlasů, pokud společenská smlouva nestanoví jinak. Jednatelé jako kolektivní orgán tedy mají dle nové právní úpravy svého předsedu, kterého jednatelé sami zvolí.

Jednání jednatelů za s.r.o., pokud tvoří kolektivní orgán, je upraveno v § 164 odst. 1 OZ, kde je stanoveno, že pokud zakladatelské právní jednání, tj. společenská smlouva nebo zakladatelská listina v případě s.r.o. (dále jen souhrnně „společenská smlouva“), neurčí, jak členové kolektivního statutárního orgánu právní osobu zastupují, činí tak každý člen orgánu samostatně. Pokud by společenská smlouva vyžadovala, aby všichni jednatelé, kteří tvoří kolektivní statutární orgán s.r.o., jednali společně, pak může jednatel samostatně zastoupit s.r.o. jako zmocněnec pouze v případě, že byl zmocněn k určitému právnímu jednání. V takovém případě tedy není možné udělit jednateli generální plnou moc.

Občanský zákoník v § 164 odst. 3 rovněž upravuje případ jednání jednatelů (kolektivního orgánu) za společnost vůči zaměstnancům společnosti, když stanoví, že s.r.o. pověří jednoho z jednatelů právním jednáním vůči zaměstnancům. Pokud tak společnost neučiní, vykonává tuto působnost předseda statutárního orgánu.

Obchodní vedení společnosti

Dle § 195 odst. 1 ZOK jednateli přísluší obchodní vedení společnosti a pokud má společnost více jednatelů, kteří netvoří kolektivní orgán, vyžaduje se k rozhodnutí o obchodním vedení souhlas většiny z nich, ledaže společenská smlouva určí jinak. Pokud jednatelé tvoří kolektivní orgán, užije se v návaznosti na § 194 odst. 2 ZOK ustanovení § 440 ZOK, které stanoví, že představenstvo (tedy jednatelé tvořící kolektivní orgán) rozhoduje většinou hlasů přítomných členů. Dle obecného ustanovení § 156 odst. 1 OZ je pak kolektivní orgán schopen usnášet se za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů. Při rovnosti hlasů je v souladu s § 44 odst. 3 ZOK rozhodující hlas předsedy kolektivního orgánu.

Odpovědnost členů kolektivního statutárního orgánu

Občanský zákoník ani zákon o korporacích nerozlišuje mezi odpovědností členů kolektivního statutárního orgánu a odpovědností samostatných statutárních orgánů.[2] Obecně je odpovědnost členů voleného orgánu upravena v § 159 OZ a podrobněji v § 51 a násl. ZOK.

Dle § 159 OZ musí člen voleného orgánu vykonávat funkci s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Je zde dále stanovena vyvratitelná domněnka, že jedná nedbale ten, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ačkoli to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky. Takovými důsledky měl zákonodárce nejspíše na mysli zejména odstoupení z funkce.

Ustanovení § 51 ZOK pak podrobněji stanoví, že pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace. To však neplatí, pokud takové rozhodování nebylo učiněno s nezbytnou loajalitou. Ustanovení § 52 odst. 1 ZOK pak stanoví podrobnější pravidla pro posouzení, zda osoba jednala s péčí řádného hospodáře, když stanoví, že se vždy přihlédne k péči, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, byla-li by v postavení člena obdobného orgánu obchodní korporace. Důkazní břemeno v řízení před soudem o tom, že člen statutárního orgánu jednal s péčí řádného hospodáře, leží na tomto členovi statutárního orgánu, pokud soud nerozhodne, že to po něm nelze spravedlivě požadovat.

Na tomto místě je však nutné zmínit, že zákonodárce při stanovení odpovědnosti statutárních orgánů obchodních korporací vůči obchodním korporacím nebyl zcela důsledný. Občanský zákoník v § 2894 odst. 2 stanoví, že pokud nebyla povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje tato povinnost škůdce pouze, pokud tak stanoví zvlášť zákon. V § 3 odst. 2 ZOK je stanoveno, že pokud ukládá zákon o korporacích povinnost nahradit újmu, postihuje škůdce i povinnost nahradit nemajetkovou újmu. Zákon o korporacích však neobsahuje výslovné ustanovení, že statutární orgán společnosti, který poruší péči řádného hospodáře, je povinen nahradit obchodní korporaci újmu, která z toho obchodní korporaci vznikne. Z obecného ustanovení § 2910 OZ lze jednoznačně dovodit povinnost nahradit škodu obchodní korporaci způsobenou statutárním orgánem porušením péče řádného hospodáře. Z ustanovení § 3 odst. 2, § 49 odst. 1 a 2 a § 53 odst. 3 ZOK lze vyvodit úmysl zákonodárce, aby statutární orgán obchodní korporace byl odpovědný za újmu, tedy i nemajetkovou újmu, způsobenou porušením péče řádného hospodáře. Zůstává však otázkou, nakolik je splněna podmínka stanovená v § 2894 odst. 2 OZ, že povinnost odčinit nemajetkovou újmu postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon. Domníváme se, že na základě výkladového pravidla zakotveného v § 2 odst. 2 OZ lze dospět k závěru, že statutární orgán je odpovědný i za nemajetkovou újmu způsobenou obchodní korporaci porušením péče řádného hospodáře. K definitivnímu závěru je však třeba vyčkat na judikaturu, což bude bohužel trvat ještě několik měsíců, možná i let.

Občanský zákoník stanoví v § 159 odst. 3[3], že člen voleného orgánu ručí věřiteli právnické osoby za její dluh v rozsahu, v jakém nesplnil povinnost nahradit škodu, kterou jí člen voleného orgánu způsobil porušením povinnosti při výkonu funkce, pokud se věřitel nemůže domoci plnění na právnické osobě. Občanský zákoník tedy výslovně zmiňuje škodu, tedy pouze majetkovou újmu. Dle našeho názoru se ručení statutárního orgánu neuplatní v případě, že statutární orgán nenahradí nemajetkovou újmu způsobenou obchodní korporaci porušením péče řádného hospodáře. I v tomto případě je však nutné vyčkat na judikaturu soudů, neboť je možné, že dospějí k opačnému závěru.

Zákon o obchodních korporacích nestanoví, jak činí § 194 odst. 5 ObchZ v návaznosti na § 135 odst. 2 ObchZ, že ti jednatelé, kteří způsobili společnosti porušením právních povinností při výkonu funkce jednatele škodu, odpovídají za tuto škodu společně a nerozdílně. Tento závěr však lze vyvodit z obecného ustanovení § 2915 OZ, kde je stanoveno, že pokud je k náhradě zavázáno několik škůdců, nahradí škodu společně a nerozdílně. Vzhledem ke skutečnosti, že zákon o korporacích speciální úpravu neobsahuje[4], lze dospět k závěru, že skutečnost, zda budou jednatelé kolektivním orgánem či nikoli, nemá na jejich odpovědnost vůči společnosti vliv.

Zde je vhodné zmínit případ, kdy jednatel, který společně s ostatními jednatelem tvoří kolektivní orgán, uzavře za společnost smlouvu, o jejímž uzavření nebylo rozhodnuto v souladu s § 440 odst. 1 ZOK. Je zřejmé, že společnost bude z takového jednání zavázána. Dále máme za to, že jednatel, který takovou smlouvu uzavře, nebude jednat s péčí řádného hospodáře a bude odpovědný společnosti za škodu a případně i nemajetkovou újmu.

Kooptace a volba náhradníků

V souladu s § 444 odst. 1 ZOK v návaznosti na § 194 odst. 2 ZOK společenská smlouva může určit, že jednatelé, kteří tvoří kolektivní orgán a jejichž počet neklesl pod polovinu, mohou jmenovat náhradní jednatele do příštího zasedání valné hromady. Doba výkonu funkce náhradního jednatele se nezapočítává do doby výkonu funkce jednatele, neurčí-li společenská smlouva jinak.

Pokud jednatelé tvoří kolektivní orgán, pak společenská smlouva v souladu s § 444 odst. 2 ZOK může určit volbu náhradníků, kteří nastoupí na uvolněné místo jednatele podle stanoveného pořadí. Takový jednatel - náhradník bude zvolen valnou hromadou jako náhradník a jednatelem se nestane zvolením, ale až zanikne funkce jednoho z jednatelů, přičemž náhradníků může být více a budou

nastupovat na zaniklé funkce dle svého pořadí. Náhradníkovi pak vzniká funkce jednatele ke dni zániku funkce jednatele, kterého nahrazuje.

Závěr

Zákon o korporacích nově výslovně umožňuje, aby jednatele tvořili kolektivní orgán, pokud tak stanoví společenská smlouva, jinak bude každý jednatel tvořit samostatný statutární orgán. V obou uvedených případech však každý jednatel jedná za společnost samostatně, pochopitelně pokud společenská smlouva nestanoví jinak. Jediný podstatnější rozdíl mezi jednatelem, kteří jsou každý statutárním orgánem a jednatelem, kteří tvoří kolektivní orgán, je však v podstatě pouze ve způsobu rozhodování o záležitostech, které dle zákona a společenské smlouvy připadají statutárnímu orgánu a ve způsobu rozhodování o obchodním vedení společnosti, když je u kolektivního orgánu k přijetí rozhodnutí nutná většina přítomných jednatelů, zatímco v případě rozhodnutí o obchodním vedení u jednatelů, kteří jsou každý statutárním orgánem, je nutná většina všech jednatelů. Zda jednatele tvoří kolektivní orgán, či nikoli, však nemá žádný vliv na jejich odpovědnost za újmu vůči společnosti. Zůstává tedy otázkou, nakolik je institut kolektivního orgánu tvořeného jednatelem využitelný pro praxi, resp. zda přináší nějaká významné výhody, zvláště když mnohé záležitosti svěřuje zákon o korporacích k úpravě společenské smlouvy a i v případě, že jednatele nebudou tvořit kolektivní orgán, lze ve společenské smlouvě stanovit mnohá omezení či naopak zjednodušení procesu přijímání rozhodnutí.

JUDr. Petr Fiala,
advokát

Mgr. Jiří Dostál,
advokát

[Fiala, Tejkal a partneři, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Helfertova 2040/13
613 00 Brno

Tel.: +420 541 211 528

e-mail: recepce@akfiala.cz

[1] Srov. např. Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010, s. 460 a Eliáš, K.: Společnost s ručením omezeným. Praha : Prospektrum, 1997, s. 161 nebo Pelikánová, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku. 2. díl. Praha : Linde, 1995, s. 328 a 329.

[2] Nečinil tak ani obchodní zákoník, viz odkaz v § 135 odst. 2 ObchZ na úpravu odpovědnosti členů představenstva v § 194 odst. 4 až 6 ObchZ.

[3] Obdobně tak bylo stanoveno v § 194 odst. 6 ObchZ.

[4] Povinnost nahradit újmu společně a nerozdílně stanoví výslovně zákon o korporacích v § 49, a to společně pro členy kontrolního orgánu a statutárního orgánu, kteří nejednali s péčí řádného hospodáře.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)